

Riksdagspartiernas enkätsvar om ökade inkomstklyftor

FRÅGOR

Artikel om ökade inkomstklyftor för tidskriften Kvartal.se - Frågor till partiledaren eller partiets ekonomiske talesperson

De ekonomiska klyftorna har ökat påtagligt i Sverige sedan 1990-talet, mellan dem med arbetsinkomster och dem i "utanförskap". Det visar flera forskningsrapporter. Den främsta orsaken till ökade skillnader i disponibel inkomst sedan 1990-talet är att transfereringar inte höjts i takt med arbetsinkomster. Sedan år 2006 har klyftorna ökat extra snabbt, vilket delvis förklaras av införandet av jobbskatteavdraget.

1. Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?
2. Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna
3. Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?
4. Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?
5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

PARTIERNAS SVAR

VÄNSTERPARTIET

1. Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

De ökade klyftorna drar isär landet och leder till en rad sociala problem som ökad fattigdom, ökad ohälsa och segregation och minskad tillit. De ökade klyftorna är också skadliga för den ekonomiska tillväxten, vilket bl.a. OECD och IMF visat i en rad rapporter.

2. Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Vi vill ha ett mer omfördelande skattesystem. Vi har det minst omfördelande från hög- till låginkomsttagare bland EUs 15 kärnländer. Vi vill införa en förmögenhetsskatt, trappa ned ränteavdragen och höja skatten på stora kapitalinkomster. Vi föreslår också

sänkt skatt på inkomster under 40 000 kr/mån och höjd skatt på inkomster över 40 000 kr/mån. Därtill vill vi sänka skatten på de inkomster som inte omfattas av jobbskatteavdraget så att principen om lika skatt för lika inkomst återupprättas. Vi vill också ha en höjd fastighets skatt på villor med taxeringsvärde över 4 miljoner.

Vi vill överlag stärka transfereringarna så de inte urholkas i takt med stigande arbetsinkomster. Satsa på utbildning, vård, omsorg och bygga hyresrätter med rimliga hyror

Sedan är naturligtvis en politik för full sysselsättning helt centralt för att minska klyftorna i samhället.

3. Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

I budgetförhandlingarna med regeringen drev vi varje gång på för att få en mer utjämnande skattepolitik som tex progressiv kapitalskatt och för att stärka transfereringssystemen. Vi har också drivit på för ökade offentliga investeringar i syfte att pressa ned arbetslösheten, förbättra välfärden och därmed öka jämlikheten. Vi har fått igenom ca 90 reformer som tex avgiftsfria mediciner för barn, höjt underhållsstöd, höjda bostadsbidrag, höjda golv i a-kassan, höjt studiebidrag, höjt flerbarnstillägg, glasögonbidrag för barn och unga, 10 välfärdsmiljarder mm

4. Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Ja, det är i huvudsak en rimlig målsättning.. Vi har motionerat om det tidigare

5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Ja, Vänsterpartiet vill helt ta bort skatteskillnaderna mellan arbetsinkomster och andra inkomster. Detta krav återfanns också i vår valplattform. Vi har under mandatperioden fått igenom sänkt skatt för dem med sjukersättning. Vi har även stått bakom skattesänkningarna för pensionärerna så skatte klyftan kan tas bort.

TILLÄGGANDE SVAR VÄNSTERPARTIET

(V) är för någon form av indexering av transfereringssystemen som princip. Stora inkomstskillnader i ett land påverkar såväl den ekonomiska utvecklingen som individers förutsättningar och möjligheter i livet. En central del av den svenska modellen har varit ekonomisk jämlikhet. En viktig förklaring till de ökade inkomstskillnaderna är att transfereringssystemen urholkats och minskat som andel av BNP över tid och många blivit allt svårare att få del utav. Sveriges utgifter för socialförsäkringar räknat som andel av BNP har halverats sedan början av 1990-talet – från strax under tio procent till drygt fem procent 2016. Så därför behövs både en översyn av regelverk, en prioritetsordning över vilka som ska kopplas till löneutvecklingen och när i tid. För oss är det viktigt att transfereringssystemen stärks bl.a. så de kopplas till löneutvecklingen.

Vi menar att skattesystemet måste bli mer progressivt och intäkterna från systemet öka så omfördelningen kan stärkas.

SOCIALDEMOKRATERNA

1. Att inkomstklyftorna har växt är en oroväckande utveckling. Stora klyftor leder till att människor hålls tillbaka – färre får möjlighet att välja var de ska bo, om de ska studera, vad de ska jobba med och hur deras liv ska se ut. Om vissa individer får alla möjligheter i världen att bestämma över sin egen framtid, medan andras möjligheter begränsas, uppstår också en grogrund för kriminalitet och parallella samhällen där människor med olika bakgrunder aldrig möts.

2. Den socialdemokratiska politiken är en politik för minskade klyftor. Alla frågor vi driver handlar om att fler inte bara ska kunna drömma stort, utan också kunna förverkliga sina drömmar. Det var anledningen till att partiet grundades.

3. I regeringsställning ökade vi till exempel resurserna till vården, skolan och omsorgen med 35 miljarder. En bra, generell välfärd är nämligen starkt omfördelande. Vi höjde barnbidraget, förbättrade ekonomin för landets pensionärer, liksom för personer som är sjuka eller har förlorat jobbet och söker efter en ny anställning, och vi satsade stort på utbildning, inte minst inom bristyrken.

4. Blir man sjuk eller förlorar jobbet ska man inte också bli fattig. Det är viktigt att man har en ekonomisk trygghet i livets olika skeenden. Vårt mål är att man ska kunna få 80 procent av sin lön i det fall att man drabbas av sjukdom eller arbetslöshet. Det finns olika sätt att gå tillväga för att åstadkomma det. Utöver att ändra om hela systemet för uppräkningsen kan man höja ersättningarna. Det gjorde vi i regeringsställning när vi höjde taket i såväl sjukförsäkringen som arbetslöshetsförsäkringen.

5. Vi har minskat skillnaderna, till exempel har vi sänkt skatten för sjuk- och aktivitetsersättning i regeringsställning. Vi har helt tagit bort skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer för inkomster upp till 17 000 kronor i månaden, och gick till val på att sluta den resterande klyftan.

MILJÖPARTIET

1. Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

Växande klyftor och ökande segregation påverkar alla. När utanförskap och fattigdom slår rot i ett samhälle växer misstro – mellan människor och mot framtiden. Vi vill minska de ekonomiska klyftorna i Sverige och även minska de globala klyftorna.

2. Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Miljöpartiet vill satsa på de grupper som är mest ekonomiskt utsatta. Vi vill bland annat höja garantipensionen och höja underhållsstödet till ensamstående föräldrar. Det är sådant som bidrar till att minska de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män samt totalt sett bidrar till minskade klyftor. Vi vill också stärka trygghetssystemen genom att bygga ihop sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.

3. Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

I regeringsställning har Miljöpartiet genomfört flera förändringar för att utjämna ekonomiska skillnader. Några exempel är utfasat jobbskatteavdrag för personer med mycket höga inkomster, sänkt skatt för pensionärer med låga inkomster, höjt underhållsstöd, höjd ersättning i a-kassa och höjt bostadstillägg för pensionärer. Den fördelningspolitiska effekten av den politik vi genomfört i regering under den gångna mandatperioden finns beskriven i regeringens dokumentet "Fördelningspolitisk redogörelse" från april 2018.

4. Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Vi har inte föreslagit generellt ändrad uppräknings för alla transfereringar, vi har istället fokuserat på att höja nivån i där vi bedömt att det funnits skäl att höja nivåerna.

5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

I statens budgeten för 2018 så sänkte Miljöpartiet skatten för personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Miljöpartiet har även sänkt skatten för pensionärer i två steg med fokus på pensionärer med relativt låg pension. I övrigt har vi höjt nivåerna i flera delar av transfereringssystemen. Framåt har Miljöpartiet föreslagit höjt grundavdrag i vissa glesbygdskommuner vilket omfattar alla som bor i de kommunerna med beskattningsbara inkomster.

CENTERPARTIET

Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

Det finns uppenbara problem med för stora klyftor. Det kan leda till minskad tillit och sammanhållning, till minskade möjligheter till klassresor och social rörlighet för att ta några exempel. Vi tycker dock att det är en rimlig avvägning att acceptera något större lönespridning för att få in människor som i dag står utanför in i jobb. Vi vet att när man väl fått sitt första jobb ökar inkomsterna snabbt. Den stora klyftan i dag finns mellan de

som har ett arbete och de som befinner sig utanför arbetsmarknaden, med låga bidrag som försörjning.

Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Centerpartiet vill se strukturreformer av arbetsmarknaden och skattesystemet för att bryta klyvningen. I Sverige finns det 1,15 miljoner människor med låg ekonomisk standard, det vill säga som tjänar mindre än 60 procent av medianinkomsten. Det motsvarar 15 procent av befolkningen. Bland de som inte arbetar är andelen 33 procent, bland de som deltidsarbetar är den 12 procent och bland de som heltidsarbetar är den fyra procent. Det kan alltså konstateras att 88 procent av de med låg ekonomisk standard inte arbetar heltid. Låg ekonomisk standard är alltså i hög grad resultatet av att inte ha ett heltidsjobb. En politik för fler i jobb är således en politik för färre med låg ekonomisk standard.

Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

Sänkta kostnader för att anställa utsatta. I dag tvingas exempelvis nyanlända leva på runt 7 000 kronor i etableringsersättning eftersom de inte får ett första jobb. Då tycker vi att det är bättre att man sänker kostnaden för att anställa dessa, genom sänkta arbetsgivaravgifter och genom att tillåta en något lägre lön i början. Vi har också föreslagit höjda garantipensioner för äldre, där många – inte minst kvinnor – har en låg ekonomisk standard.

Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Nej, vi tycker att reala höjningar av transfereringar ska ske genom aktiva politiska beslut.

Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Nej, vi tycker att det är rimligt att det lönar sig mer att arbeta än att inte arbeta.

LIBERALERNA

1. Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

Skillnader i disponibel inkomst efter skatt är ett mycket begränsat mått på klyftorna i ett samhälle. Som framgår av de första stycken av vårt partiprogram är en huvuduppgift för Liberalerna att utjämna klyftorna i möjligheter och livschanser. Stora sådana klyfter,

exempelvis genom skilda uppväxtvillkor, ojämlika skolor och ett bidragsberoende som ofta går i arv, drivs vi som du vet att begränsa. Skillnader i disponibelinkomst – särskilt under en begränsad del av livet såsom ett år – kan är i grunden en annan sak. Det finns inget egenvärde i att stora skillnader i disponibelinkomst, med det är viktigt exempelvis löne- och skattestrukturen i Sverige möjliggör en hög sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

2. Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Bland flera exempel för att minska klyftorna i livschanser kan nämnas förstatliga av skolan, ökad jobbstimulans i försörjningsstödet och införandet av inträdesjobb för att bryta bidragsberoendet. Jag kan särskilt rekommendera denna rapport från 2017 för att beskriva fler insatser vi har för att mota klyftorna i samhället. <https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/1707-rapport-klyftor.pdf>

3. Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

Vid sidan av rapporten ovan är några bra referenser Liberalernas budgetmotion för 2018 (läses enklast här https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/lib_budget18.pdf) samt motionerna 2017/18:3193 (skattepolitik), 2017/18:3580 (bostadspolitik) och 2017/18:3628 (arbetsmarknadspolitik)

4. Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Nuvarande system för uppräknings infördes med anledning av att kostnadskontrollen dessförinnan var alltför liten, vilket innebar risker för de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. Noterbart är också att alla transfereringar inte räknas upp med inflationen; det finns del transfereringar som inte har något uppräknings alls (såsom barnbidrag) och del sådana där inkomstutvecklingen för de allra flesta (såsom föräldrapenning) slår igenom i högre nivåer. Liberalerna har i nuläget inga förslag på förändringar i rådande ordning. https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/lib_budget18.pdf

5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Drivkrafterna för att arbeta måste vara starkare än drivkrafterna att vara frånvarande från arbetsmarknaden. Det ska därför alltid löna sig att arbeta eller att ha arbetat. Liberalerna vill att arbetsinkomster och pension ska beskattas lika, men har i övrigt inga förslag som vare sig ökar eller minskar skillnaden i beskattning mellan transfereringar och arbetsinkomster. https://www.liberalerna.se/wp-content/uploads/lib_budget18.pdf

KRISTDEMOKRATERNA

1. Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

Det är viktigt att bedriva en rimlig fördelningspolitik som både utgår från absoluta mått, som låg materiell standard, och relativa mått, som klyftor. Dessutom behöver det ske både utifrån ett nuläges- och ett mer framåtblickande perspektiv. Det är angeläget att alla får det bättre, men om inkomstklyftorna blir för stora riskerar vi att samhället dras isär när stora grupper halkar efter. 2006 såg vi exempelvis att en stor grupp människor stod mer eller mindre permanent utanför arbetsmarknaden, bortglömda i statistik och stödprogram som ett resultat av den politik som bland annat innebar att det lönade sig för dåligt att arbeta. Alliansens jobbreformer med skattesänkningar (främst jobbskatteavdraget), förändringar av bidrags- och ersättningssystem och ändrad arbetsmarknadspolitik (bl a med införandet av nystartsjobb) var därför viktiga i det skedet. Även om jobbskatteavdraget innebar att inkomstskillnaderna ökade något var det en riktig åtgärd eftersom det bidrog till att väsentligt fler kom i arbete, vilket minskar klyftor över tid.

Men det är också viktigt att se att det finns begränsningar i det offentliga räckvidd. Därför är det också bra om liknande insikter finns och frågan diskuteras brett i exempelvis näringslivet när löner sätts och ersättningsprogram utformas.

2. Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Jobb är, för oss kristdemokrater, den viktigaste fördelningspolitiska åtgärden. Jobb är nyckeln till att utvecklingen med ökande klyftor långsiktigt ska kunna pressas tillbaka. Idag är den stora samhällsutmaningen tudelningen på arbetsmarknaden – framför allt mellan inrikes och utrikes födda. För att minska klyftorna behöver fler komma i arbete och få möjlighet att försörja sig själva och sin familj. Alla kan och ska inte jobba 100% av heltid, men alla ska ha möjlighet att jobba 100% av sin förmåga.

Samtidigt behöver vissa mer stöd än andra – också ekonomiskt, men det går att göra riktade insatser mot grupper som halkat efter, t ex pensionärer och barnfamiljer, utan den typ av skatte- och bidragshöjningar som hotar den svenska jobbmotorn. Det är också viktigt att se att välfärdstjänster (som skola, vård och omsorg) som omfattar alla och som fungerar för alla, oavsett inkomst, har en viktig omfördelande funktion.

Vi behöver också se att en bakomliggande orsak till de ökande klyftorna är ökade kapitalvinster bland dem med allra högst inkomst. Att skapa förutsättningar för fler att kunna äga kapitaltillgångar och möjligheter för fler att kunna låna till bostadsköp är därför viktigt. De senaste årens allt hårdare kreditrestriktioner vid bostadslån försvårar detta och behöver därför motverkas. Annars riskerar människor med stabila, men något lägre, inkomster drivas in i dyra nyproducerade hyresrätter för att de inte får lån – trots att deras boendekostnader på så sätt blir högre och att de betalar fastighetsägarens kapitalkostnader, vilket kan leda till fattigdomsfällor.

Även skatthöjningar på investeringssparkonton behöver motverkas och det finns skäl att överväga förändrade regler kring personaläggande.

3. Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

I våra budgetmotioner har vi bl a inkluderat dessa förslag:

För att stärka pensionärernas ekonomi:

- Vi vill avskaffa skillnaden i beskattning mellan pension och lön helt
- Vi vill se en kraftig BTP-höjning – både av taket och av den särskilda del av tillägget som når alla med BTP, oavsett hyra. Det är fördelningspolitiskt mycket träffsäkert och når de pensionärer som har sämst ekonomi, ofta kvinnor.
- Vi vill öka pensionsrätten för föräldrar och underlätta delning av premiepension mellan föräldrar, genom att förvalet blir delning om man har barn under 12 år. Detta kommer förbättra ekonomin för framtida pensionärer och kommer särskilt gynna kvinnor.
- Vi vill ta bort den särskilda löneskatten för den som anställer seniorer och införa dubbelt jobbskatteavdrag redan från 64 års ålder.

Dessutom driver vi frågan hårt om förbättrat grundskydd i pensionsgruppen.

För att stärka barnfamiljers ekonomi:

- Vi vill införa ett jobbskatteavdrag för föräldrar med en fast summa, vilket relativt sett gynnar de med låga inkomster mest, särskilt när man går från bidrag/ersättningar till arbete.
- Vi vill se en höjd barndel i bostadsbidraget som ett sätt att stärka ekonomiskt utsatta barnfamiljer (innebär 350 kr mer om 1 barn, 425 kr mer om 2 barn, 600 kr mer om fler än 2 barn). Höjt bostadsbidrag innebär också att färre fastnar i försörjningsstöd, vilket till skillnad från bostadsbidraget har 100-procentiga margineffekter och riskerar att låsa fast människor i bidragsberoende. Bl a Riksrevisionen har pekat på hur socialbidragsberoendet riskerar öka när inte bostadsbidraget höjs i takt med ekonomin i övrigt.
- Mer flexibel föräldraförsäkring så att även andra närstående kan ta ut föräldradagar, vilket bl a skulle kunna underlätta vardagspusslet för ensamstående och säkerställa att de får bättre möjlighet att ta ut hela föräldrapenningen.
- Fritidspeng så att barns fritidsaktiviteter inte behöver konkurrera med övriga familjekassan när familjen t ex har långvarigt försörjningsstöd.
- Stärkt pensionsrätt för barnår

För att minska klyftorna på arbetsmarknaden:

- Inträdesjobb
- Dubbla jobbskatteavdrag för de som står längst ifrån arbetsmarknaden (unga, nyanlända, långtidsarbetslösa som återgår i arbete), för att dessa personer ska kunna ha mer av lönen kvar i plånboken efter att skatten är betald, och för att det ska vara lönsamt att ta arbete också till något lägre ingångslöner.

För att ge fler tillgång till aktie- och bostadsmarknaden:

- Nej till regeringens skatteköjning på investeringssparkonton
- Vi vill införa ett system för skattegynnade bospår – möjlighet för unga att göra avdragsgilla insättningar i ett bosparsystem på upp till 11200 kr per år samt utreda möjligheten till startlån enligt norsk förebild.

Vi har också lovat att ta bort det förstärkta amorteringskravet till förmån för andra åtgärder som dämpar skuldsättningen, men som inte riktar sig enbart till de som vill in på ägd bostadsmarknad eller som flyttar.

4. Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Utgångspunkten måste vara att det ska löna sig att arbeta och då är det också rimligt att inte löneutvecklingsuppräknade bidrag och ersättningar. Däremot bör de värdesäkras i förhållande till inflationen. Samtidigt har det funnits skäl att särskilt höja stödet för den grupp som bedömts sakna arbetsförmåga, och för vilken stödet varit lågt under lång tid. Därför har vi i våra budgetmotioner sagt ja till flera av de bidrags- och ersättningshöjningar som regeringen gjort under senaste mandatperioden. T ex:

I budgetmotionen för 2017:

- Höjd sjuk- och aktivitetsersättning
- Höjning av bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning

I budgetmotionen för 2018:

- Höjt barnbidrag
- Höjd btp pensionärer

Vi har också sagt att den skattelättnad gruppen med sjuk- och aktivitetsersättning fått bör ligga kvar.

5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Vi vill se en bred skattesänkning för alla, men med fokus på arbets- och pensionsinkomster för att det fortsatt ska vara lönsamt att arbeta. Därför har vi i vår budgetmotion för 2018 föreslagit att personer med arbetsinkomster, pension och näringsinkomster får en skattesänkning på 0,5 procent av inkomsten upp till 40 000 kr, och att de med A-kassa, föräldrapenning, förtidspension och aktivitetsersättning ska få en skattesänkning på 0,25 procent av inkomsten. Man skulle kunna kalla det ett mjukt jobbskatteavdrag.

SVERIGEDEMOKRATERNA

Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

Klyftor (ekonomiska och socioekonomiska), eller Ginikoefficient visar enbart på hur välståndet fördelas inom befolkningen. Det säger däremot ingenting om den miniminivån som de fattigaste lever på. Rimligtvis bör individer som utbildar sig och arbetar också ges en ekonomisk avkastning som går i paritet med sin insats, förutsatt att

samtliga har samma möjlighet till grundläggande samhällsfunktioner som ex utbildning. Därmed är ekonomiska klyftor i sig inte negativt, snarare en förutsättning i en marknadsekonomi. Vi anser att politiker bör sträva efter att utrota fattigdom snarare än rikedom, genom åtgärder som förbättrar den ekonomiska ställningen hos de lägsta inkomstdecilerna.

Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Sverigedemokraterna gör stora satsningar på området socialförsäkringar och skatter. Våra ekonomiska reformer strävar efter att ha en positiv slagkraft mot och ge den största relativa förbättringen till de med lägst inkomster och de minsta inkomstförbättringarna till individer med de högsta inkomsterna. Ett effektivt medel för att höja upp den ekonomiska standarden är transfereringssystemen som når de hundratusentals fattigpensionärerna men även de barnfamiljer och individer som idag lever i ekonomiska utsatthet. Slutligen går vi fram med ett ökat jobbskatteavdrag med tydlig slagkraft mot de med lägst inkomster.

Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

Sverigedemokraternas budgetmotion baserar sig främst på att förbättra den relativa ekonomiska ställningen för de lägsta inkomstdecilerna. Detta sker exempelvis genom våra förslag på socialförsäkringsområdet så som höjt bostadsbidrag samt höjd garantipension och bostadstillägg samt slopad pensionärsskatten. Vi går även fram med en bred reform genom att utöka jobbskatteavdraget med fokus på de lägsta inkomsterna vilket ökar den relativa inkomsten för de individer som tillhör de lägre inkomstdecilerna och därmed effektivt minskar den ekonomiska klyftan.

Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Sverigedemokraterna anser att en indexering med inflation är eftersträvansvärt. I synnerhet då vi idag ser att flertalet transfereringar inte indexeras så som bostadsbidraget. Ett första steg, som vi föreslår i vår budgetmotion, bör vara att uppnå en indexering av relevanta transfereringar.

5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Sverigedemokraterna vill främja ett samhällsklimat där tydliga incitament ges till arbete för individer som är arbetslösa. Det ska löna sig att ta ett arbete istället för att leva på behovsprövade transfereringar. Detta sker framförallt genom sänkta inkomstskatter som riktar sig specifikt mot de lägsta inkomstdecilerna (se exempelvis HP18). Sverigedemokraterna går i nuläget inte fram med förslag om förändrad beskattning av transfereringar framförallt då transfereringar och inkomst från förvärvsarbete inte kan eller bör likställas.

MODERATERNA

1. Vilka problem eller möjligheter ser ditt parti med ökade klyftor?

Ett välfärdssamhälle måste både utjämna möjligheter och kompensera för att individuella utfall kan bli väldigt olika. Gemensamma försäkringslösningar bidrar till trygghet och omställningsförmåga samtidigt som de motverkar utslagning och materiell knapphet. Målet med fördelningspolitiken är att alla ska få del av den tillväxt och välfärd som skapas. Fördelningspolitiken är också viktig för att skapa ett samhälle där fler människor ska ha möjligheten att forma ett liv som de känner tillfredställelse med. Det handlar också om att minska riskerna för ett negativt socialt arv, att barn inte ska ärva sina föräldrars sociala problem med utanförskap och ohälsa.

Omfördelningen kan göras på flera sätt, varav skatter och transfereringar som nämns i frågan är ett sätt. Omfördelning via skatter och transfereringar bör dock göras med omsorg för att ge alla människor möjlighet att, om möjligt, komma tillbaka till arbete. Det finns en avvägning mellan riskerna att låsa in människor i utanförskap och låg effektivitet i ekonomin å ena sidan, och behovet av trygghet och fördelning å den andra. Fördelningspolitik i ett välfärdssamhälle är därför alltid en avvägning mellan att säkra skapa trygghet och lika möjligheter och att upprätthålla tillräckliga drivkrafter för att arbeta.

Minst lika viktigt för utjämningen är dock det som inte styrs av inkomst. En bra skola för alla, tillgång till sjukvård efter behov, en välfungerande infrastruktur och annat som vi brukar beskriva som välfärdens kärna är kanske de allra viktigaste delarna av det svenska välfärdsbygget. Eftersom dessa tjänster fördelas efter behov och inte efter inkomst eller förmögenhet är dessa helt avgörande för utjämningen. Värdet på dessa är dock svårare att mäta, och i diskussionen om ökande klyftor brukar helt bortse från dessa tjänster och dess utjämnande effekter. Det finns dock studier av detta också. Regeringen anger i den Fördelningspolitiska bilagan i Vårpropositionen för 2017 att inkomstspridningen minskar med nära en fjärdedel när hänsyn tas till att de offentliga tjänsterna fördelas efter behov. När OECD 2011 gjorde ett försök att ta hänsyn till välfärdstjänsterna kom de fram till att Sverige sammantaget har den jämnaste fördelningen av alla OECD-länder.

2. Vilken är er politik för att minska eller öka klyftorna?

Den bästa fördelningspolitiken är en politik för fler jobb. Därför vill vi genomföra ett brett reformprogram som gör det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete och som sänker trösklarna för att få ett första jobb. Det är en politik som vi vet fungerar. Riksbanken släppte en rapport tidigare i år där man konstaterade att jobben sedan 2006 har blivit många fler än man hade kunnat förvänta sig och att en trolig förklaring var Alliansens jobbreform. De långsiktiga fördelningseffekterna av en sådan politik är därför mycket god.

Vi vill också förbättra utsatta grupperns ekonomi. Det gäller framförallt de sämst ställda pensionärerna, vars ekonomi vi vill stärka genom en förbättring av det så kallade grundskyddet. Har man ägnat ett helt liv åt att bygga Sverige ska man inte vara fattig som pensionär. Vi vill också sänka skatten för alla pensionärer, inte bara de med förhållandevis höga inkomster som Socialdemokraterna har föreslagit.

Ytterligare en central del av Moderaternas fördelningsspolitik är att värna kvaliteten i välfärdens kärnuppgifter. Kvaliteten i skolan ska förbättras genom nolltolerans mot dåliga skolor, ökade undervisningstid, avgiftsfri förskola för barn i familjer med försörjningsstöd. Tillgängligheten i vården ska förbättras genom bland annat kömiljarder och cancersatsningar. Kärnstaten behöver återupprättas med mer resurser till polis och övriga rättsväsende samt förstärkningar av vår försvarsförmåga.

3. Kan ni ge exempel på vilken politik (motioner eller propositioner) ni bedrev under den gångna mandatperioden för att påverka denna utveckling?

Våra förslag samt beräkningar av fördelningseffekter av förslagen finns i de budgetmotioner som presenterats i oktober respektive år.

4. Anser ditt parti att transfereringar bör höjas i takt med inkomstutvecklingen istället för inflationen, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Nej. En av de viktigaste åtgärderna för att skapa fler jobb och ge fler möjlighet till egen försörjning är att göra det mer lönsamt att arbeta. Fortfarande lönar det sig alltför dåligt att gå från bidrag till arbete, något som bland annat visats av Finansdepartementets Expertgrupp för studier i offentlig ekonomi (ESO).

5. Vill ditt parti minska eller öka skatteskillnaderna mellan transfereringar och arbetsinkomster, var och hur finns det exempel på att ni bedrivit en sådan politik (motioner eller propositioner eller annat)?

Vi vill sänka skatten på arbete genom att förstärka jobbskatteavdraget.

TILLÄGGANDE SVAR MODERATERNA

När det gäller att gå från bidrag till arbete hänvisar vi till ESO ([2018:2 Lönar sig arbete 2.0? En ESO-rapport med fokus på nyanlända](#)).